

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О.Б. Жильцов
2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
Освітній рівень другий (магістерський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом.

Структура типова.

Заступник директора з науково – методичної та навчальної роботи А.О.Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та методика викладання фахових дисциплін» для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Розробник: Кузьменко Галина Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «10» січня 2018 року № 5

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

О. В. Школьна

(підпис)

© _____, 2018 рік

© _____, 2018 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
I. Опис навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни	8
III. Програма навчальної дисципліни	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни	13
V. Теми практичних занять	14
VI. Завдання для самостійної роботи.....	16
VII. Система поточного та підсумкового контролю	17
VIII. Критерії оцінювання роботи студента	19
IX. Методи навчання.....	22
X. Методи контролю	23
XI. Методичне забезпечення курсу.....	23
XII. Засоби діагностики успішності навчання.....	23
XIII. Рекомендована література (основна, додаткова)	24

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Теорія та методика викладання фахових дисциплін» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньої програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань та вмінь, які повинен опанувати магістр, відповідно до вимог освітньої програми, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Теорія та методика викладання фахових дисциплін», а також необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Метою курсу є формування готовності магістрантів до викладацької та науково-педагогічної професійної діяльності у галузі образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах освіти.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає розв'язання таких **завдань фахової підготовки магістрів**:

- опанування систематизованих знань про загальні основи та процес становлення системи навчання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва в історичній ретроспективі;
- ознайомлення з інноваційними технологіями, формами організації, методами і засобами навчання та художньо-творчого розвитку студентів, майбутніх фахівців у галузі образотворчого мистецтва;
- засвоєння мистецтвознавчої термінології, теоретичних основ методики викладання образотворчих дисциплін у ВНЗ в контексті художньої дидактики;
- формування умінь та навичок застосування набутих знань, необхідних для ефективної організації і творчого проведення занять з фахових дисциплін у процесі самостійної викладацької діяльності;
- розширення художньо-естетичного досвіду, збагачення емоційно-почуттєвої сфери, розвиток нестереотипного мислення та художнього смаку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти мають знати:

- принципи організації навчання образотворчому мистецтву у вищій школі за модульно-рейтинговою системою;
- специфіку фахової підготовки майбутнього художника-виконавця, форми організації, загальні та спеціальні методи викладання образотворчих дисциплін з урахуванням історичного досвіду та сучасних тенденцій розвитку мистецької педагогіки;
- загально-педагогічні принципи розробки структури та змісту навчальних програм фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у ВНЗ;
- основні етапи становлення академічної системи навчання рисунку, живопису, композиції в історичній ретроспективі;
- теоретичні основи фахових дисциплін, основні педагогічні та мистецтвознавчі поняття, відповідну художню термінологію;
- інноваційні технології, теоретичні положення методики викладання фахових дисциплін у ВНЗ в контексті художньої дидактики;
- форми організації навчальної діяльності, методи й засоби навчання та художньо-творчого розвитку майбутніх фахівців у галузі образотворчого мистецтва; форми контролю і оцінювання рівня успішності студентів.

Студенти повинні вміти:

- порівнювати різні системи навчання рисунку, живопису, композиції в історичній ретроспективі, визначати зміст та методику навчання фаховим дисциплінам на основі компаративного зіставлення з минулим світовим досвідом;
- застосовувати на практиці теоретичні знання та дидактичні положення методики викладання образотворчих дисциплін у ВНЗ;
- мотивовано організовувати навчально-пізнавальну діяльність, самостійно визначати цілі, форми й методи, зміст навчальних завдань,

критерії оцінювання навчальних досягнень, а також здійснювати художньо-творчий розвиток майбутніх фахівців у галузі образотворчого мистецтва;

- одержувати необхідну інформацію з різноманітних джерел, використовувати мультимедійні ресурси та комп'ютерні технології; самостійно опрацьовувати науково-методичну літературу, моделювати та проводити заняття з фаху, використовуючи систему міжпредметних зв'язків, різноманітні форми організації навчального процесу та методи навчання;
- складати плани-конспекти лекційних, семінарських та практичних занять з фахових дисциплін, розробляти до них презентації (PowerPoint), визначати їх методичне забезпечення; розробляти навчально-методичну карту роботи студентів, здійснювати контроль та оцінювання їхніх навчальних досягнень.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів: 6	Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»	Варіативна дисципліна
Модулів: 2	Шифр та назва спеціальності: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (Образотворче мистецтво)	Рік підготовки
ЗОГ – 180		5
Модуль 1		Семестр:
ЗОГ – 60		10
Змістових модулів		Аудиторні заняття:
2		16 год.
Тижневих годин: 2		Освітній рівень: другий, магістерський
	8 год.	
	Практичні заняття:	
	8 год.	
	Модульний контроль:	
	4 год.	
	Самостійна робота	
	40 год.	
	Форма підсумкового контролю:	
–		

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви тем	Обсяг навчальних занять (кількість год.)						
		Разом	Ауд	Л	Сем	Пр	СР	МК
Модуль I								
ЗМ №1: Теоретико-методичні засади викладання образотворчих дисциплін у ВНЗ								
1.	Вступ. Методична система викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у ВНЗ.	14	4	2		2	10	
2.	Сучасні художньо-педагогічні технології у навчальному процесі ВНЗ.	14	4	2		2	10	
Разом за ЗМ №1		30	8	4		4	20	2
ЗМ №2: Взаємодія традиційних методів і творчих методичних інновацій як концептуальна основа системи підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва								
3.	Становлення національної школи рисунка та живопису.	4	4	2		2		
4.	Організаційно-методичні основи навчання фаховим дисциплінам в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі. Моніторинг результатів предметної діяльності.	24	4	2		2	20	
Разом за ЗМ №2		30	8	4		4	20	2
Усього за Модулем I		60	16	8		8	40	4

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ I.

ЗМ №1. Теоретико-методичні засади викладання образотворчих дисциплін у ВНЗ

Тема 1. Вступ. Методична система викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у ВНЗ. (2 год.)

Закономірності перебігу процесу навчання образотворчому мистецтву у ВНЗ, його мета і завдання, ефективні педагогічні умови та зміст. Методична система художньої освіти у ВНЗ України: структура, принципи побудови та функціонування.

Художня педагогіка як наука та практика в контексті методичних категорій. Методика у системі професійної підготовки фахівця в галузі образотворчого мистецтва. Специфіка підготовки, вимоги і завдання, загальні та фахові компетентності майбутніх фахівців за спеціальністю «Образотворче мистецтво». Дисципліни, що складають основу професійної підготовки фахівця в галузі образотворчого мистецтва: «Рисунок», «Живопис», «Колористика», «Композиція», «Перспектива», «Графіка».

Нормативне забезпечення підготовки: навчальний план, навчальна програма, робоча програма. Основні поняття кредитно-модульної системи: кредит, змістовний модуль.

Основні поняття: художня освіта, методика, фахова підготовка, навчальний план, робоча програма.

<i>Рекомендована література</i>	
Основна [3].	Додаткова [12; 28; 38]

Практичне заняття №1 – 2 год.

Завдання: Проведення порівняльного аналізу навчальних планів і робочих програм з навчальних дисциплін освітніх рівнів підготовки «бакалавр» і «магістр», що складають основу професійної підготовки фахівця в галузі образотворчого мистецтва.

Тема 2. Сучасні художньо-педагогічні технології у навчальному процесі ВНЗ в галузі образотворчого мистецтва. (2 год.)

Проблема взаємозв'язку навчально-методичного і творчого аспектів організаційного забезпечення освітнього процесу у вищих художніх навчальних закладах. Взаємозв'язок художньо-творчого та методичного пошуку інновацій у процесі фахової підготовки майбутніх викладачів образотворчих дисциплін.

Сучасні художньо-педагогічні технології підготовки майбутніх викладачів образотворчих дисциплін у ВНЗ інтерактивна, проблемного навчання, тьюторська, проєктивного художньо-педагогічного моделювання навчальних занять, художньо-педагогічної драматургії, сугестивного навчання тощо. Структура й складові підготовки викладача образотворчих дисциплін.

Основні поняття: художньо-педагогічна технологія, професійна підготовка, художньо-педагогічна підготовка, фахова підготовка.

<i>Рекомендована література</i>	
Основна [3].	Додаткова [12; 28; 38]

Практичне заняття №2 – 2 год.

Завдання: Методика розробки робочих програм з навчальних дисциплін, що складають основу професійної підготовки фахівця в галузі образотворчого мистецтва.

МК №1 з тем I-го ЗМ: Теоретико-методичні засади викладання образотворчих дисциплін у ВНЗ.

ЗМ №2. Взаємодія традиційних методів і творчих методичних інновацій як концептуальна основа системи підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва

Тема 3. Становлення національної школи рисунка та живопису (2 год.)

Академічна система художньої освіти в XVII – XIX ст. Світська школа малювання при Петербурзькій типографії Петра I (1711 р.). Відкриття

Петербурзької академії художеств (1758 р.): система освіти й естетичного виховання молодих художників, вплив на становлення української школи рисунка й живопису. Форми і методи навчання А. Лосенка. Курс анатомії людини І. Буяльського. Класичний напрям у методиці викладання рисунка. Випускники академії: О. Кіпренський, К. і А. Брюллови, Ф. Бруні. Реорганізація навчальної роботи в академії О. Оленіним. Педагогічна діяльність і методичні праці В. Шебуєва, А. Сапожнікова, Г. Гіппіуса.

Становлення системи навчання і методики викладання образотворчих дисциплін в Україні. Художньо-педагогічна діяльність М. Мурашка – засновника й керівника Київської рисувальної школи 1875–1901 рр. (випускники: Ф. Красицький, О. Мурашко, Г. Світлицький, К. Малевич).

Заснування Української академії мистецтв (1917 р.). Становлення національної системи викладання рисунка, живопису, композиції. Вплив традицій різних мистецьких шкіл (Краків, Париж, Мюнхен, Москва, Санкт-Петербург) на становлення і розвиток індивідуальних творчих майстерень М. Бойчука (монументального живопису, релігійного малярства, мозаїки, фрески, ікони), Ф. Кричевського (побутового та історичного жанрів), О. Мурашка (портрету), М. Жука (декоративного малярства), М. Бурачека (пейзажу), Г. Нарбута (графіки), В. Кричевського (композиції). Розвиток авангардного напрямку: В. Татлін, К. Малевич.

Розвиток української школи реалістичного мистецтва у повоєнні роки. Традиції, Т. Яблонської, В. Пузиркова, В. Шаталіна.

Сучасний стан і тенденції розвитку методики викладання образотворчих дисциплін у ВНЗ України (Київ, Львів, Харків). Майстерні та сучасні методики навчання (М. Компанець, А. Чебикін, М. Гуйда, П. Бевз, Ф. Гуменюк, О. Животков). Виставкові практики.

Основні поняття: українська школа реалістичного мистецтва, національні художні традиції.

<i>Рекомендована література</i>	
Основна [1; 2].	Додаткова [14; 21; 40; 42]

Практичне заняття №3 – 2 год.

Завдання: Проведення порівняльного аналізу методів навчання рисунку та живопису в історичній ретроспективі.

Тема 4. Організаційно-методичні основи навчання фаховим дисциплінам в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі.

Моніторинг результатів предметної діяльності (2 год.)

Форми організації навчання фаховим дисциплінам в галузі образотворчого мистецтва у ВНЗ. Організаційно-методичні основи навчального заняття з мистецтва та види аудиторних занять.

Лекція: види, структура, способи подання матеріалу, методика розробки та проведення. Семінарське заняття: завдання та форми проведення. Практичне заняття як провідна форма навчання студентів з набуття фахових вмінь і навичок в галузі образотворчого мистецтва: структура, методика розробки та проведення.

Організація самостійної роботи студента. Види контролю та оцінювання результатів навчальної діяльності та досягнень студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання. Загальні та спеціальні методи викладання образотворчих дисциплін з урахуванням історичного досвіду та сучасних тенденцій розвитку мистецької педагогіки. Планування «зони найближчого розвитку».

Основні поняття: форми організації навчання, спеціальні методи викладання, контроль навчальних досягнень.

Рекомендована література	
Основна [3].	Додаткова [12; 28; 38]

Практичне заняття №4 – 2 год.

Тема: Опанування методики розробки та проведення лекційних і практичних занять з використанням методів проблемного навчання.

МК №2 з тем II-го ЗМ: Взаємодія традиційних методів і творчих методичних інновацій як концептуальна основа системи підготовки майбутніх викладачів ОМ.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН»

Модуль I – 10 семестр

Усього за Модулем I – 60 год., з них: лекцій – 8 год., практичних занять – 8 год., самостійна робота – 40 год., модульний контроль – 4 год.

Назва мод.	ЗМ №1. Теоретико-методичні засади викладання образотворчих дисциплін у ВНЗ		ЗМ №2. Взаємодія традиційних методів і творчих методичних інновацій як концептуальна основа системи підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва	
	1	2	3	4
Лекції				
Теми лекцій	Вступ. Методична система викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у ВНЗ.	Сучасні художньо-педагогічні технології у навчальному процесі ВНЗ.	Становлення національної школи рисунка та живопису.	Організаційно-методичні основи навчання фаховим дисциплінам в галузі ОМ у ВНЗ. Моніторинг результатів предметної діяльності
	<i>1 б.</i>	<i>1 б</i>	<i>1 б.</i>	<i>1 б.</i>
Практичні	Порівняльний аналіз навч-х планів і роб. програм з навч-х дисциплін освітніх рівнів підготовки «бакалавр» і «магістр», що складають основу проф. підготовки фахівця в галузі ОМ	Методика розробки робочих програм з навчальних дисциплін, що складають основу професійної підготовки фахівця в галузі образотворчого мистецтва.	Порівняльний аналіз методів навчання рисунку та живопису в історичній ретроспективі.	Опанування методики розробки та проведення лекційних і практичних занять з використанням методів проблемного навчання.
	<i>1 + 10 бал.</i>	<i>1 + 10 бал.</i>	<i>1 + 10 бал.</i>	<i>1 + 10 бал.</i>
Самостійна робота	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>		<i>Оцінюється як творча робота - 20 балів</i>
Поточний контроль	<i>МКР №1 – 25 бал.</i>		<i>МКР №2 – 25 бал.</i>	
Кількість балів за ЗМ	59		69	
Підсумковий рейтинговий бал	128 бали			

V. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль I		
ЗМ №1.		
Теоретико-методичні засади викладання образотворчих дисциплін у ВНЗ		
№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1.	<p>Тема: Методична система викладання фахових дисциплін в галузі образотворчого мистецтва у ВНЗ.</p> <p><i>Зміст завдання:</i> Проведення порівняльного аналізу навчальних планів і робочих програм з навчальних дисциплін освітніх рівнів підготовки «бакалавр» і «магістр», що складають основу професійної підготовки фахівця в галузі образотворчого мистецтва.</p>	2
2.	<p>Тема: Сучасні художньо-педагогічні технології у навчальному процесі ВНЗ в галузі образотворчого мистецтва.</p> <p><i>Зміст завдання:</i> Опанування методики розробки робочих програм з навчальних дисциплін, що складають основу професійної підготовки фахівця в галузі образотворчого мистецтва.</p>	2
Усього за ЗМ №1		4
ЗМ №2 Взаємодія традиційних методів і творчих методичних інновацій як концептуальна основа системи підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва		
3.	<p>Тема: Становлення національної школи рисунка та живопису.</p> <p><i>Завдання:</i> Проведення порівняльного аналізу методів навчання рисунку та живопису в історичній ретроспективі. <i>Питання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Розробка теоретичних і практичних основ образотворчого мистецтва видатними діячами доби Відродження: Ч. Ченніні, Л. Б. Альберті, Л. да Вінчі, А. Дюрер. ✓ Становлення академічної системи художньої освіти. Болонська академія художеств (1585 р.). ✓ Французька академія художеств: діяльність Ш. Лебрена. ✓ Теоретично-наукові положення академічного рисунка у працях Д. Чиварді. ✓ Теоретично-наукові положення академічного рисунка у працях М. Лі. ✓ Система навчання і творчого розвитку в майстерні О. Мурашка (портрет). ✓ Система навчання і творчого розвитку в майстерні М. Жука (декоративне малярство). ✓ Система навчання і творчого розвитку в майстерні М. Бурачека (пейзаж). ✓ Система навчання і творчого розвитку в майстерні Г. Нарбути (графіка). ✓ Стан, проблеми й тенденції розвитку методики викладання образотворчих дисциплін на сучасному етапі. 	2

4.	<p>Тема: Організаційно-методичні основи навчання фаховим дисциплінам в галузі образотворчого мистецтва у вищій школі. Моніторинг результатів предметної діяльності.</p> <p>Завдання: Опанування методики розробки та проведення лекційних і практичних занять з використанням методів проблемного навчання.</p> <p>1. Презентація фрагмента навчального заняття.</p> <p>2. Аналіз фрагменту лекції за критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Зміст лекції. ✓ Методика читання лекції. ✓ Керівництво роботою студентів. ✓ Лекторські дані. ✓ Результативність лекції. <p>3. Аналіз фрагмента практичного заняття за критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Цілеспрямованість. ✓ Планування. ✓ Організація ПЗ. ✓ Стиль проведення ПЗ. ✓ Стосунки «викладач – студент». ✓ Керування групою. 	
Усього за ЗМ №2		4
Разом за Модулем I		8

VI. САМОСТІЙНА РОБОТА

Модуль I			
ЗМ №1. Теоретико-методичні засади викладання образотворчих дисциплін у ВНЗ			
№ з/п	Зміст завдання	К-ть год.	К-ть бал.
1.	Складання тематичного плану (з коротким описом змісту аудиторних занять) робочої програми однієї з навчальних дисциплін, що складають основу професійної підготовки бакалавра – фахівця в галузі образотворчого мистецтва.	10	5
2.	Добір та оформлення бібліографічного опису літератури до робочої програми.	10	5
Разом за ЗМ №1		20	10
ЗМ №2. Взаємодія традиційних методів і творчих методичних інновацій як концептуальна основа системи підготовки майбутніх викладачів образотворчого мистецтва			
1	Розробка розгорнутого конспекту лекції або практичного заняття із застосуванням навчальної презентації (Microsoft power point). <i>(Оцінюється як творча робота)</i>	20	20
Разом за ЗМ №2		20	20
Усього за модулем I		40	30

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Теорія та методика викладання фахових дисциплін» здійснюється за модульно-рейтинговою системою, в основі якої покладено принцип пооперативної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, у якій визначено усі види роботи студентів.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	4	4
2	Відвідування практичних занять	1	4	4
3	Робота на практичних заняттях	10	4	40
4	Самостійна робота	5	2	10
5	Творча робота	20	1	20
6	МКР	25	2	50
Кількість балів за модулем I				128

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Модуль I

Поточне тестування та самостійна робота					
ЗМ №1			ЗМ №2		
T1	T2	МКР №1	T3	T4	МКР №2
17	17	25	12	32	25
59			69		
128					

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

VIII. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТА

Критерії оцінювання	Оцінка
<ul style="list-style-type: none"> • виконав в зазначений термін, на високому рівні та у повному обсязі усі види роботи, відповідно до програми курсу; • володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на високому рівні; • здатний грамотно визначати й ефективно здійснювати навчальні задачі з урахуванням особливостей навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі; • продемонстрував старанність, самостійність, ініціативу, активність, творче ставлення у процесі виконання усіх завдань курсу, здатність робити висновки й обґрунтовувати свою позицію на основі проведених спостережень. 	А / «відмінно»
<ul style="list-style-type: none"> • виконав в зазначений термін весь обсяг роботи відповідно до програми курсу, але з незначними недоліками; • володіє теоретичними знаннями та практичними вміннями на високому рівні; • здатний грамотно визначати основні навчальні задачі та знаходити способи їх вирішення з урахуванням особливостей особливостей навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі, але в окремих випадках допускає незначні помилки в процесі їх вирішення; • продемонстрував старанність, самостійність, активність, відповідальне ставлення у процесі виконання завдань курсу, здатність робити висновки на основі проведених спостережень. 	В / «дуже добре»
<ul style="list-style-type: none"> • виконав весь обсяг роботи відповідно до програми курсу, але з певними недоліками; • не завжди демонстрував здатність визначати основні навчальні задачі та знаходити способи їх вирішення з урахуванням особливостей навчально-виховного процесу у ВНЗ, свідомо використовувати теоретичні знання, застосовувати практичні вміння під час проходження курсу; • виявив здатність грамотно, але недостатньо самостійно опрацьовувати навчальні матеріали, організовувати своє навчання у ВНЗ; 	С / «добре»

<ul style="list-style-type: none"> • продемонстрував старанність, відповідальне ставлення у процесі виконання завдань курсу, але недостатньо виявив уміння обґрунтовано і самостійно робити висновки на основі проведених спостережень. 	
<ul style="list-style-type: none"> • завдання курсу виконано в неповному обсязі, у процесі їх виконання допускалися помилки; • студент в цілому виявив посередній рівень знань, умінь, навичок, допускав помилки у плануванні та самоорганізації до навчання у ВНЗ; • недостатньо виявив самостійність, ініціативу у процесі вирішення навчальних задач; не завжди враховував специфіку організації навчально-виховного процесу у ВНЗ; • завдання курсу були виконані з помилками, неохайно, подані на перевірку не своєчасно, не містили усіх необхідних елементів, визначених програмою курсу; • ставлення студента до навчання недостатньо відповідальне. 	D / «задовільно»
<ul style="list-style-type: none"> • завдання курсу виконано в неповному обсязі, у процесі їх виконання виявлено чимало помилок; • студент виявив лише мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, навичок, виявив неготовність грамотно і самостійно планувати й організувати навчання у ВНЗ; • завдання курсу були виконані в неповному обсязі, неохайно, з помилками, подані на перевірку не своєчасно, не містили усіх необхідних елементів, визначених програмою курсу; • ставлення студента до навчання недостатньо старанне та відповідальне. 	E / «достатньо»
<ul style="list-style-type: none"> • завдання курсу виконані лише частково – в мінімальному обсязі, зі значною кількістю помилок, оформлені неохайно, з суттєвими помилками, подані на перевірку не своєчасно, не містили необхідних елементів, визначених програмою; • студент виявив незадовільний рівень знань, умінь; невміння послідовно, грамотно і самостійно планувати й організувати навчання у ВНЗ, аналізувати результати власної діяльності; • ставлення студента до виконання завдань курсу вирізняється безвідповідальністю. 	FX / «незадовільно з можливістю повторного складання»

<ul style="list-style-type: none"> • завдання курсу не виконані, спроби, що виявив студент виявилися неграмотними, оформленими неохайно, з суттєвими помилками, подані на перевірку не своєчасно, не містили усіх необхідних елементів, визначених програмою курсу; • студент виявив незадовільний рівень знань, умінь; невміння самостійно організовувати навчання у ВНЗ, свідомо аналізувати результати власної діяльності; • ставлення студента до навчання вирізняється безвідповідальністю. 	<p>F / «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу»</p>
---	--

Критерії оцінювання доповіді на семінарсько-практичному занятті

№ п/п	Критерії оцінювання відповіді	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Доповідь має чітку структуру, план, у якому передбачена вступна, основна та заключна частини.	1
2.	Студент виявляє здатність систематизувати, узагальнювати та інтерпретувати навчальний матеріал, свідомо використовувати педагогічну й фахову термінологію, послідовно висловлювати, доводити й обґрунтовувати власну думку.	3
3.	Доповідь супроводжується презентацією (Microsoft power point), оформлена за всіма вимогами (зміст, структура, ідея, дизайн), яка відповідає тексту доповіді	3
4.	У процесі підготовки доповіді студент використовував кілька джерел.	2
5.	Студент використовує засоби ораторського мистецтва, виявляє здатність «працювати» з аудиторією, ініціювати діалоги, дискусії, дебати	1
Разом		10

Вимоги з оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. своєчасність виконання;
2. повнота обсягу виконання;
3. якість виконання;
4. самостійність виконання;
5. виявлення ініціативності;
6. виявлення творчого підходу.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі навчання студентів застосовуються такі методи навчання:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом і способом передачі та сприймання навчальної інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, бесіда, розповідь-пояснення.

- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- *Практичні*: вправи, практичні роботи, порівняльний аналіз.

2) За ступенем самостійності мислення:

- репродуктивні;

- пошукові;

- дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю:

- під керівництвом викладача;

- самостійна робота студентів: з книгою;

- виконання індивідуального навчального завдання.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- Методи стимулювання інтересу до навчання:

- навчальні дискусії;

- створення ситуації пізнавальної новизни;
 - створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).
- 1) Методи стимулювання обов'язку і відповідальності.
- роз'яснення значимості учіння, мети навчального предмета;
 - пред'явлення навчальних вимог до вивчення предмета.

X. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; екзамен.
- методи письмового контролю: МКР.
- методи практичного контролю: творча розробка.
- методи самоконтролю: самоаналіз, самооцінка.

XI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. робоча навчальна програма;
2. навчальні посібники;
3. опорні конспекти лекцій;
4. зразки робіт студентів та репродукції картин художників;
5. електронні презентації лекційного матеріалу.

XII. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

1. збірка контрольних завдань для модульного оцінювання навчальних досягнень студентів;
2. запитання та білети для проведення екзамену;
3. завдання для проведення ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Теорія та методика викладання фахових дисциплін».

ХІІІ. Рекомендована література

Основна:

1. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007. – 296 с. (Наявний в бібліотеці Інституту мистецтв в 15 примірниках та електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3620/>)
2. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти : Навч. посіб. / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко – К. : Вища шк., 2002. – 190 с. (Наявний в бібліотеці Інституту мистецтв в кількості 61 примірників та електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3620/>)
3. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : Навчальний посібник. / О. П. Рудницька – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://bohdan-books.com/upload/iblock/560/560fc615be7f2c4f530c49a60f4b5fc4.pdf>

Додаткова:

4. Алексеев С. О колоритет / С. Алексеев. – М. : Изобразит. искусство, 1974. – 176с.
5. Баранчук И. Живопись от А до Я / И. Баранчук – М. : Изд. дом «Сибирский цирюльник», 2003. – 143 с.
6. Барчаи Е. Анатомия для художников / Е. Барчаи – М. : ЭКСМО-Пресс, 2001 – 344 с.
7. Барышников Г. М. Шрифты. Разработка и использование / Г. М Барышников, А. Ю. Бизяев, В. В. Ефимов, А. А. Моисеев, Э. И. Почтарь, Ю. А. Ярмола – М. : Издательство ЭКОМ, 1997. – 288 с.
8. Беда Г. В. Живопись : учебник / Г. В. Беда – М. : Просвещение, 1986. – 191 с.
9. Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты / Г В. Беда – М. : Просвещение, 1989. – 192 с. – (Б-ка учителя изобр. искусства). –

[Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу:

<https://drive.google.com/open?id=1QMxjXfcFtEFRyzfhFLSn0k1iYd7Gh03i>

10. Визер В. В. Живописная грамота. Основы – портрета : учебник / В. В. Визер. – СПб : Питер, 2007. – 192 с. [Електронний ресурс]. Режим

доступу [http://alexeevamastr.ru/wp-](http://alexeevamastr.ru/wp-content/uploads/2016/04/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%B5%D1%80-%D0%92.%D0%92.-%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B0.-%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0.-2007.pdf)

[content/uploads/2016/04/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%B5%D1%80-](http://alexeevamastr.ru/wp-content/uploads/2016/04/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%B5%D1%80-%D0%92.%D0%92.-%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B0.-%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0.-2007.pdf)

[%D0%92.%D0%92.-](http://alexeevamastr.ru/wp-content/uploads/2016/04/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%B5%D1%80-%D0%92.%D0%92.-%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B0.-%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0.-2007.pdf)

[%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BD%](http://alexeevamastr.ru/wp-content/uploads/2016/04/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%B5%D1%80-%D0%92.%D0%92.-%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B0.-%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0.-2007.pdf)

[D0%B0%D1%8F-](http://alexeevamastr.ru/wp-content/uploads/2016/04/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%B5%D1%80-%D0%92.%D0%92.-%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B0.-%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0.-2007.pdf)

[%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B0.-](http://alexeevamastr.ru/wp-content/uploads/2016/04/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%B5%D1%80-%D0%92.%D0%92.-%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B0.-%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0.-2007.pdf)

[%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B-](http://alexeevamastr.ru/wp-content/uploads/2016/04/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%B5%D1%80-%D0%92.%D0%92.-%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B0.-%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0.-2007.pdf)

[%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0.-](http://alexeevamastr.ru/wp-content/uploads/2016/04/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%B5%D1%80-%D0%92.%D0%92.-%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B0.-%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0.-2007.pdf)

[2007.pdf](http://alexeevamastr.ru/wp-content/uploads/2016/04/%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%B5%D1%80-%D0%92.%D0%92.-%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%82%D0%B0.-%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0.-2007.pdf)

11. Вища освіта України і Болонський процес : Навч. посіб. / М. Ф. Степко,

Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин / (ред.

В. Г. Кремень). – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.

12. Волков Н. Н. Композиция в живописи. / Н. Н. Волков – М. : Искусство,

1977. – 263с.

13. Голубева О. Л. Основы композиции : Учеб. пособие. / О. Л. Голубева –

М. : Искусство, 2004. – 120 с.

14. Гурін В. Формування української школи живопису : історичний аспект

/ В. Гурін, О. Храпачов // Українська академія мистецтва. – К., 2011. – Вип.

18. – С. 65–73.

15. Даглідян К. Т. Декоративная композиция : учебн. пособие /

Даглідян К. Т. – Ростов н/Д. : Фенікс, 2008. – 312 с.

16. Живопись : учебн. пособие для студ. высш. учебн. заведений /

Н. П. Бесчастнов, В. Я. Кулаков, И. Н. Стор, Ю. С. Авдеев, Г. М. Гусейнов,

В. Б. Дыминский, А. С. Шеболдаев – М. : ВЛАДОС, 2007. – 223 с.

17. Зайцев А. С. Наука о цвете и живописи / А. С. Зайцев – М. : Искусство,

1986. – 190 с.

18. Иттен И. Искусство цвета / И. Иттен; (пер. Л. Монаховой). – Изд-во Д. Аронов, 2013. – 95 с.
19. Кирцер Ю. М. Рисунок и живопись: учеб. пособие / Ю. М. Кирцер – М. : Высш. шк., 2005. – 272 с.
20. Кулебакин Г. И. Рисунок и основы композиции : Учеб. пособие. / Г. И. Кулебакин – М. : Высш. шк., 1988. – 128 с.
21. Лагутенко О. А. Українська графіка ХХ століття: навч. посібник / О. А. Лагутенко – К. : Грані-Т, 2011. – 184 с.
22. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. – 478 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
23. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6] с. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках).
24. Ничкало С. А. Мистецтвознавство : Короткий тлумачний словник / С. А. Ничкало – К. : Либідь, 1999. – 208 с.
25. Основы композиции. Геометричні аспекти художнього формотворення [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлев. – К. : Каравела, 2004. – 304 с.
26. Панксенов Г.И. Живопись. Форма, цвет, изображение : учеб. пособие для студ. высш. худ. заведений / Г. И. Панксенов – М. : Издательский центр «Академия», 2008. – 144 с.
27. Паранюшкин Р. В. Композиция: теория и практика изобразительного искусства / Р. В. Паранюшкин – Ростов н/Д. : Феникс, 2005. – 79 с.
28. Проблеми освіти : Наук.-метод.зб. / НМЦ ВО України. – К., 2005 – Вип. 46: Болонський процес в Україні. – Ч.2. – 200 с.
29. Прокофьев Н. И. Живопись. Техника живописи и технология живописных материалов : учеб. пособие для студ. вузов, обуч. по спец. «Изобразительное искусство» / Н. И. Прокофьев – М. : ВЛАДОС, 2010. – 158 с.

30. Рауссинг Х. Полный курс масляной живописи / Х. Рауссинг – М. : АСТ Астрель, 2002. – 115 с.
31. Ревякин П. П. Техника акварельной живописи. Учеб. пособие / П. П. Ревякин – М. : Изд-во литературы по строительству, архитектуре и строительным материалам, 1959. – 223 с.
32. Резніченко М. І. Художня графіка. Кн. 1 / М. І. Резніченко, Я. М. Твердохлібова – Т. : Навчальна книга «Богдан», 2011. – 272 с.
33. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пед. институтов / Сост. Н. Н. Ростовцев и др. – М. : Просвещение, 1989. – 207 с.
34. Ростовцев Н. Н. Академический рисунок: Учеб. Пособие. / Н. Н. Ростовцев – М. : Просвещение, 1984. – 240 с.
35. Ростовцев Н. Н. История методов обучения рисованию: русская и советская школа рисунка / Н. Н. Ростовцев – М. : Просвещение, 1982. – 240 с.
36. Ростовцев Н. Н. История методов обучения рисованию, зарубежная школа рисунка / Н. Н. Ростовцев / Н. Н. Ростовцев – М. : Просвещение, 1981. – 240 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://hudozhnikam.ru/zarubezhnaya_shkola.html
37. Ростовцев Н. Н. Рисование головы человека. Учеб. пособие / Н. Н. Ростовцев – М. : Изобраз. искусство, 1989. – 304 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://blistar.net/images/Books/Risovanie_golovy_cheloveka.pdf
38. Рудницька О. П. Основи викладання мистецьких дисциплін : навчальний посібник / О. П. Рудницька. – К. : АПН України, 1998. – 183 с.
39. Сапожников А. П. /Полный курс рисования/ Под ред. Ларионова. – 4-е изд. – М. : Алев-В, 2003 // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://leschev-art.ru/sapozhnikov.html>
40. Соколюк Л. Школа «українського монументалізму» Михайла Бойчука / Л. Соколюк // Українська академія мистецтва. – К., 2007. – Вип. 14. – С. 140–146.

41. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посібн. / уклад.: Е. В. Белкіна, О. І. Конопко. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 92 с.
42. Чебикін А. Академія – флагман художньої освіти в Україні / А. Чебикін // Українська академія мистецтва. – К., 2007. – Вип. 14. – С. 8–11.
43. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовании / Д. Чиварди – «ЭКСМО Пресс», 2002. – 168 с.
44. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовании / Д. Чиварди. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 168 с., илл. (Серия «Классическая библиотека художника») (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/3259/>)
45. Шевченко В. Я. Композиція плаката : навч. посібник / В. Я. Шевченко – Х. : Колорит, 2004. – 123 с.
46. Шокірова З. Р. Викладання живопису майбутнім вчителям образотворчого мистецтва / З. Р. Шокірова // Актуальні питання мистецької педагогіки. – 2014. – №3. – С. 143–149. – [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: https://drive.google.com/open?id=1W4mnggGbAtWi62t4cEQAs8Dkz_ijjFAM
47. Шорохов Е. В. Основы композиции : Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов. / Е. В. Шорохов – М. : Просвещение, 1979. – 303 с.
48. Штанічева Н. С. Живопис: Навчальний посібник для вузів / Ю. П. Штанічева, В. І. Денисенко. – М. : Академічний Проект 2009. – 271 с., 32 с. кол. вкл. – (Gaudeamus).
49. Щербина В. В. Перспектива / В. В. Щербина. – К. : Вид-во Київ, 1969. – 143 с.
50. Яремків М. Ю. Композиція : творчі основи зображення. Навч. посібник / М. Ю. Яремків. – Тернопіль : Підручники, посібники, 2005. – 112 с.
51. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К: НАУ, 2005. – 60 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 12-ти примірниках).